

# บทที่ 1

## บทนำ



### 1.1 ความสำคัญของปัญหา

การที่ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมซึ่งมีผลผลิตทางการเกษตรเป็นจำนวนมากจึงเหมาะแก่การจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแปรรูปสินค้าเกษตร (Agro-industry) เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบที่ผลิตได้ภายในประเทศเป็นส่วนสำคัญ จึงก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างอุตสาหกรรมกับการเกษตรขึ้น กล่าวคือ ตลาดภายในประเทศจะเกิดการขยายตัวออกไปและการขยายตัวของตลาดนี้เองจะเป็นกุญแจที่นำไปสู่ความสำเร็จย้อนกลับไปในการพัฒนาการเกษตรทางหนึ่งซึ่งเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร รวมไปถึงสร้างผลเชื่อมโยง (linkage effect) ต่อสาขาเกษตร โดยสร้างงานให้เกษตรกรที่ทำงานร่วมกับโรงงานอีกเป็นจำนวนไม่น้อย รวมทั้งพวกที่ทำไร่ของตนเองก็สามารถจะขยายการเพาะปลูกออกไปอีกเพราะมีตลาดรับซื้อผลผลิตของตนอยู่แล้ว จึงเป็นการเปิดช่องว่างทางเศรษฐกิจในสังคมอีกทาง เพราะผลผลิตการเกษตรที่ใช้วัตถุดิบนั้นจะมีเสถียรภาพมั่นคงขึ้น มีราคาที่ดีขึ้นและไม่ต้องปล่อยทิ้งไว้ให้เสียเปล่า และการนำพืชผลซึ่งเป็นผลผลิตทางการเกษตรไปแปรรูปในลักษณะต่างๆซึ่งเป็นสินค้าอุตสาหกรรมนั้นย่อมก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่ม (Value added) อันก่อให้เกิดรายได้ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าอุตสาหกรรมดังกล่าวจึงมีส่วนโดยตรงต่อการขยายตัวของรายได้ประชาชาติต่อไป

อุตสาหกรรมน้ำมันพืชก็จัดเป็นอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรที่ได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาลมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2505 (วิจิตร, 2538) โดยเมื่อพิจารณาถึงบทบาทความสำคัญแล้ว พบว่า บทบาททางตรงจากอุตสาหกรรมน้ำมันนั้นแม้จะมีไม่มากนัก แต่เมื่อพิจารณาถึงความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับการผลิตอื่นๆทั้งในด้านการเป็นวัตถุดิบและการใช้ผลผลิตนั้นกลับพบว่ามีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมาก โดยจากรายงานการวิจัยถึงความสำคัญของความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2535 พบว่ามูลค่าเพิ่มจากอุตสาหกรรมน้ำมันพืชนั้นมีประมาณ 9,355 ล้านบาท ในขณะที่อุตสาหกรรมอื่นๆที่ใช้ น้ำมันพืชเป็นวัตถุดิบ เช่น อุตสาหกรรมยาและเครื่องสำอาง อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ กลับมีมูลค่าเพิ่ม

ตารางที่ 1.1 : ตารางมูลค่าเพิ่มที่ราคาปัจจุบันของการผลิตพืชน้ำมัน อุตสาหกรรมน้ำมันพืช และอุตสาหกรรมอื่นๆที่ใช้น้ำมันพืชเป็นวัตถุดิบ

อุตสาหกรรม	ล้านบาท		
	2533	2534	2535
1. พืชน้ำมัน	8,058	9,366	9,355
	(20.34)	(22.31)	(22.31)
2. อุตสาหกรรมน้ำมันบริโภคและเนยเทียม	3,217	3,500	4,015
	(8.12)	(8.26)	(9.58)
3. อุตสาหกรรมการทำอาหารกระป๋อง	9,563	8,117	7,106
	(24.14)	(19.23)	(16.95)
4. อุตสาหกรรมขนมสำเร็จรูป	1,895	2,063	2,274
	(4.78)	(4.86)	(5.42)
5. อุตสาหกรรมสี และสารเคลือบเงา	1,043	1,134	1,219
	(2.63)	(2.69)	(2.91)
6. อุตสาหกรรมยาและเครื่องสำอาง	8,441	9,417	10,464
	(21.31)	(22.31)	(24.96)
7. อุตสาหกรรมการทำสบู่และผงซักฟอก	1,389	2,611	2,863
	(6.03)	(6.19)	(6.90)
8. อุตสาหกรรมอาหารสัตว์	5,009	6,003	4,601
	(12.64)	(14.22)	(10.97)

ที่มา : สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาแห่งประเทศไทย

สูงกว่าน้ำมันพืชเป็นอย่างมากโดยหากคิดรวมมูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมอื่น ๆ ทั้งหมดในปีดังกล่าวจะมีมูลค่าเพิ่มรวมสูงถึง 41,927 ล้านบาท

จากความสำคัญที่ได้กล่าวมาทั้งในแง่ของการใช้วัตถุดิบทางการเกษตร การก่อให้เกิดการจ้างแรงงานภายในประเทศเป็นจำนวนมากรวมถึงการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับระบบเป็นจำนวนมาก ดังนั้นภาครัฐจึงได้มีการหันมาให้ความสนใจกับอุตสาหกรรมนี้โดยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (ปี พ.ศ. 2525-2529) โดยได้มีการกำหนดให้ปาล์มน้ำมันเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญร่วมกับพืชน้ำมันอื่นๆด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายถั่วเหลืองและพืชน้ำมันชนิดอื่นขึ้นเพื่อวางแผนและส่งเสริมทั้งทางด้านการผลิตและการแปรรูปรวมไปถึงการส่งเสริมการปลูกปาล์มอย่างจริงจัง (พ.ศ.2511) ควบคู่ไปกับการปลูกยางพาราในภาคใต้ซึ่งมักมีปัญหาในเรื่องของช่วงเวลาการเก็บเกี่ยวที่ยาวนานและระดับราคาตกต่ำอยู่เสมอ นอกจากนี้แล้วทางภาครัฐยังได้มีการส่งเสริมการลงทุนในส่วนของโรงสกัด (พ.ศ. 2517) และโรงกลั่น (พ.ศ. 2520) โดยการส่งเสริมที่สำคัญ ได้แก่ การยกเว้นภาษีนำเข้าเครื่องจักรและการลดหย่อนภาษีในช่วงเวลา 3-5 ปีแรกของการประกอบการในกรณีที่มีการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศ

ผลจากการส่งเสริมจากภาครัฐบาลซึ่งได้กำหนดให้อุตสาหกรรมน้ำมันพืชเป็นอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในด้านของการผลิต ได้ส่งผลให้โครงสร้างการบริโภคน้ำมันปรุงอาหารของคนไทยเปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ ในช่วงเวลาต่อมาพฤติกรรมการใช้ไขมันพืชปรุงอาหารตั้งแต่ไขมันถั่วเหลือง น้ำมันปาล์ม และน้ำมันมะพร้าว ได้เข้ามาแทนที่การใช้ไขมันหมูในการประกอบอาหาร รวมไปถึงผลจากการที่ตลาดได้มีการวางแผนของทางกาจัดจำหน่ายที่ดี มีการบรรจุหีบห่อที่ทันสมัยและการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องเนื่องจากผลของการแข่งขันระหว่างผู้ผลิตได้ส่งผลให้ตลาดของน้ำมันพืชมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องอีกด้วย

เมื่อพิจารณาถึงสถานการณ์ภายในตลาดน้ำมันพืชเองพบว่าการแข่งขันกันสูง โดยจากอดีตในปี พ.ศ. 2520 น้ำมันมะพร้าวได้ครองส่วนแบ่งการบริโภคสูงที่สุดกว่าร้อยละ 31% ของการบริโภคน้ำมันพืชรวม ต่อมาบทบาทของน้ำมันมะพร้าวได้ค่อยๆลดลงจนเหลือเพียง 11% ในปี พ.ศ. 2534 ในขณะที่บทบาทของน้ำมันชนิดอื่นๆได้แก่ น้ำมันถั่วเหลือง น้ำมันรำข้าวและน้ำมันปาล์มกลับเริ่มมีความสำคัญมากขึ้นเรื่อยๆในตลาดผู้บริโภค โดยเฉพาะอย่างยิ่ง น้ำมันถั่วเหลืองถือเป็นคู่แข่งสำคัญของน้ำมันปาล์มเนื่องจากเป็นสินค้าทดแทนกันได้ในตลาดน้ำมันพืชปรุงอาหาร โดยในปี พ.ศ. 2527 ทั้งน้ำมันปาล์มและน้ำมันถั่วเหลืองต่างขยายตัวจนมีส่วนแบ่งตลาดใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 32.80 และ 31.68

ตามลำดับ แต่หลังจากนั้น ส่วนแบ่งของน้ำมันตัวเหลืองกลับผันผวนขึ้นลงจนในปี พ.ศ. 2534 เหลือสัดส่วนเพียง 12.5% ในขณะที่น้ำมันปาล์มเองกลับขยายตัวอย่างรวดเร็ว (เฉลี่ย 12.53% ต่อปี) จนทำให้ส่วนแบ่งตลาดเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 65 ในปี พ.ศ. 2534 และยังคงครองส่วนแบ่งตลาดสูงสุดจนถึงขณะนี้ ทั้งนี้เนื่องมาจากปัจจัยสำคัญที่ราคาของน้ำมันปาล์มถูกกว่าน้ำมันที่ชนิดอื่น ๆ นั้นเอง

ในส่วนของการบริโภคน้ำมันปาล์มนั้น สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรสำรวจพบว่าในปีหนึ่งๆ คนไทยบริโภคน้ำมันปาล์มโดยเฉลี่ยประมาณ 300,000-400,000 ตันต่อปี และมีการบริโภคขยายตัวเพิ่มขึ้นประมาณปีละ 12-15% นั่นคือ โดยเฉลี่ยแล้ว คนไทยหนึ่งคนจะบริโภคน้ำมันปาล์มประมาณ 7 กิโลกรัมต่อปี โดยทั้งนี้ น้ำมันปาล์มดิบจะถูกนำไปใช้ประโยชน์ด้วยกัน 2 ทางคือในอุตสาหกรรมอาหาร

ตารางที่ 1.2 : ปริมาณการบริโภคน้ำมันปาล์มดิบ ปี พ.ศ. 2534-2541

ปี	ปริมาณ (พันตัน)
2534	227.35
2535	252.25
2536	292.53
2537	352.68
2538	419.01
2539	479.60
2540	449.79
2541	352.12

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

เช่น ใช้ปรุงอาหาร ทำขนม บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป เป็นต้น ส่วนการใช้ประโยชน์อีกทางหนึ่งนั้น คือการนำไปใช้ในอุตสาหกรรมอื่นๆที่ไม่ใช่อาหาร เช่น สบู่ ผงซักฟอก ฯลฯ โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมโพลีเอทิลีน คัดซึ่งสามารถทดแทนเคมีภัณฑ์บางชนิดที่ได้มาจากน้ำมันปิโตรเลียม (Synthetic Oleochemicals) ในอนาคตจึงคาดว่าอุตสาหกรรมดังกล่าวนี้จะเป็นผู้บริโภคน้ำมันปาล์มรายสำคัญขอเศรษฐกิจทั้งหมดไปอย่างรวดเร็วของน้ำมันปิโตรเลียมนั่นเอง

พิจารณาสถานการณ์ทางการด้านการปลูกผลปาล์มสด เราพบว่าผลจากการสนับสนุนจากภาครัฐ รวมถึงสถานการณ์จากพืชเศรษฐกิจอื่นๆ เช่น การตกต่ำของราคายาง ส่งผลให้มีพื้นที่เพาะปลูกและพื้นที่เก็บเกี่ยวปาล์มมีอัตราการขยายตัวสูงมากในทุกปี นับจากปี พ.ศ. 2531 ซึ่งมีพื้นที่เก็บเกี่ยวเพียง

ตารางที่ 1.3 : พื้นที่เก็บเกี่ยวของปาล์มน้ำมันในช่วงปี พ.ศ. 2531-2542

ปี	พื้นที่เก็บเกี่ยว(พันไร่)
2531	517.34
2534	645.22
2536	833.34
2537	869.75
2538	958.89
2539	1,022.85
2540	1,096.62
2541	1,128.29
2542*	1,166.48

หมายเหตุ \*ประมาณการ

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ราว 5 แสนไร่ เพิ่มขึ้นมาเป็นกว่า 8 แสนไร่ในปี พ.ศ. 2537 และกว่า 1 ล้านไร่ในปี พ.ศ. 2541 โดยมีการขยายตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องเมื่อเปรียบเทียบกับอัตราการเติบโตของพืชเศรษฐกิจอื่นๆ เช่น ยางพาราและกาแฟ

ภายหลังจากที่ผลปาล์มสดนั้นถูกตัดลงจากต้นแล้วจะถูกนำมายังโรงงานเพื่อแปรรูปโดยการสกัดหรือหีบน้ำมันออกจากผล ซึ่งถือเป็นการแปรรูปปาล์มน้ำมันขั้นต้น โดยโรงสกัดของไทยในปัจจุบันจะแบ่งเป็น 2 ประเภทตามเทคโนโลยีการผลิต ได้แก่ โรงงานสกัดแบบมาตรฐานซึ่งจะเป็นโรงงานที่มีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและจะได้มาซึ่งน้ำมันปาล์มดิบที่มีคุณภาพสูง กับโรงงานสกัดแบบรวมหรือหีบผสมซึ่งเกิดจากการดัดแปลงโรงงานหีบน้ำมันมะพร้าวซึ่งมีกระบวนการผลิตที่ไม่ซับซ้อน ใช้เงินลง

ทุนที่ต่ำกว่า แต่น้ำมันปาล์มดิบที่ได้จะมีคุณภาพที่ต่ำกว่าจึงมีข้อจำกัดในแง่ของการนำไปใช้ต่อในอุตสาหกรรมอื่นๆหรือทำให้ต้องเสียต้นทุนมากขึ้นในขั้นตอนของการกลั่นน้ำมันปาล์มต่อไป

นอกเหนือจากสัดส่วนการบริโภคน้ำมันปาล์มและการขยายตัวของพื้นที่การเพาะปลูกที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วแล้ว ทางด้านของสถานการณ์การผลิตของน้ำมันปาล์มดิบของไทยเองก็พบว่ามีการ

ตารางที่ 1.4 : ปริมาณการผลิตน้ำมันปาล์มดิบของไทยในช่วงปี พ.ศ. 2534-2541

ปี	ปริมาณ (พันตัน)
2534	234.44
2535	260.58
2536	339.96
2537	347.69
2538	402.65
2539	479.60
2540	449.80
2541	352.12

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ขยายตัวอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกัน โดยมีการขยายตัวสูงขึ้นถึงหนึ่งเท่าตัวนับจากปี พ.ศ. 2533 ซึ่งมีปริมาณการผลิตราว 200,000 ตัน เพิ่มสูงเป็นกว่า 400,000 ตันในปัจจุบัน

ดังที่ได้กล่าวมา คือแม้ว่าการผลิตน้ำมันปาล์มดิบจะมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยมีผู้ผลิตรายใหม่ๆเข้ามาอยู่เรื่อยๆ แต่จากการที่เทคโนโลยีการผลิตที่ไม่เหมือนกันของโรงงานสกัดการผลิตทั้งในแง่ของโรงงานที่มีลักษณะการผลิตเดียวกันแข่งกันเอง หรือโรงงานที่มีลักษณะการผลิตที่แตกต่างกัน อันทำให้คุณภาพของน้ำมันปาล์มดิบที่สกัดออกมาแตกต่างกัน โดยน้ำมันปาล์มดิบของโรงงานแบบหีบผลมนั้น น้ำมันที่ได้จะเป็นน้ำมันผสมระหว่างเนื้อปาล์มและเมล็ดในปาล์มซึ่งจะมีตลาดเฉพาะของตัวเอง เช่น การนำไปใช้ผลิตสบู่ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ปริมาณของน้ำมันปาล์มดิบโดยรวมที่ผลิตได้นั้น ยังคงไม่เพียงพอต่อความต้องการบริโภคภายในประเทศ การแข่งขันกันระหว่างโรงสกัดด้วยกันเองจึง

ไม่รุนแรง จึงมุ่งตอบสนองความต้องการในประเทศเป็นสำคัญ ในขณะที่การส่งออกจะมีน้อยมากโดยเป็นการค้ากับประเทศเพื่อนบ้านเท่านั้น ในปัจจุบัน หากพิจารณาถึงประสิทธิภาพการผลิตของประเทศเพื่อนบ้านโดยเปรียบเทียบกับประเทศไทยเอง พบว่า การผลิตน้ำมันปาล์มในประเทศมาเลเซียและอินโดนีเซียจะมีประสิทธิภาพการผลิตดีกว่าประเทศไทยในทุกด้านทั้งในแง่ของการปลูกและการผลิต จึงทำให้ปัจจุบันได้มีความสนใจอย่างมากทางด้านของแนวคิดการลดต้นทุนเนื่องจากในช่วงที่ผ่านมา ทั้งนี้เนื่องจากที่ผ่านมาสินค้าปาล์มน้ำมันเป็นสินค้าที่ประเทศมาเลเซียได้เสนอเข้าไว้ในกลุ่มเร่งลดภาษี (Fast track) แต่ประเทศไทยได้ขอลดรายการดังกล่าวไว้ในรายการสงวนสิทธิ์ (Exclusion List) แต่ภายหลังเมื่อมีการเจรจาหลายฝ่ายภายใต้ข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีและการค้ารอบอุรุกวัย (General Agreement on Tariff and Trade : GATT) ลีนสุดลง ทางเขตการค้าเสรีอาเซียนได้เร่งข้อตกลงที่มีการเร่งรัดข้อตกลงที่ให้อยู่ให้รวดเร็วขึ้นโดยมุ่งหวังเป็นการรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มในส่วนของ การเปิดตลาดและการลดการอุดหนุนทางด้านภาษีของประเทศสมาชิก โดยรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน (AEM) ได้มีการประชุมเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2537 มีมติให้ลดรายการสินค้าสงวนสิทธิ์ (Exclusion List) เข้ามาไว้ในแผนดำเนินการลดภาษี (Inclusion List) ภายในระยะเวลา 5 ปีนับจากปี พ.ศ. 2539 เป็นต้นไป นั่นคือ สถานะของน้ำมันปาล์มในปัจจุบันของไทยในขณะนี้จะยังอยู่ใน Inclusion List ที่ต้องลดภาษี ซึ่งการคุ้มครองจะสิ้นสุดลงในปี พ.ศ. 2544 ที่จะมาถึง โดยคาดว่าหากประเทศไทยยังขาดประสิทธิภาพการผลิตที่เพียงพอแล้ว ย่อมส่งผลเสียแก่ผู้ผลิตในประเทศเป็นอย่างมากเนื่องจากต้นทุนการผลิตของน้ำมันปาล์มของไทยยังสูงกว่าประเทศทั้งสองอยู่มาก ดังนั้นในช่วงระยะเวลาตรงนี้ ไทยจึงจำเป็นต้องเร่งปรับปรุงศักยภาพการผลิตให้สามารถแข่งขันกับต่างประเทศต่อไปได้ (ศศิธร, 2538) จากความสำคัญของอุตสาหกรรมการผลิตน้ำมันปาล์มดิบที่มีต่อประเทศไทยดังที่ได้กล่าวมา วัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้ คือ เพื่อศึกษาถึงลักษณะและโครงสร้างการผลิตทั่วไปของตลาดดังกล่าวว่าเป็นอย่างไร รวมไปถึงปัญหา อุปสรรคต่างๆที่ผู้ผลิตน้ำมันปาล์มดิบเผชิญอยู่ รวมไปถึงมาตรการของรัฐที่จะเข้ามาส่งเสริม นอกจากนี้ ในส่วนสำคัญของการศึกษาจะมุ่งเน้นไปถึงการศึกษาถึงประสิทธิภาพการผลิตของอุตสาหกรรมการผลิตน้ำมันปาล์มดิบของประเทศไทยว่าเป็นอย่างไร และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการผลิตดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้ผลิตเดิมในการที่จะปรับตัวในการผลิตรวมไปถึงผู้ผลิตรายใหม่ที่จะเข้ามาที่จะมีแนวทางในการผลิตอันก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติต่อไป

## 1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ของอุตสาหกรรมสกัดน้ำมันปาล์มของประเทศไทย พฤติกรรมของผู้ผลิตในอุตสาหกรรม การเข้าสู่ตลาดการค้าเสรี ปัญหาที่เกิดขึ้น รวมไปถึงแนวทางการปรับตัวของภาคเอกชน รวมไปถึงมาตรการของรัฐที่จะเป็นแนวทางแก้ไขในอนาคต

2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงระดับความมีประสิทธิภาพเชิงเทคนิคของการผลิตน้ำมันปาล์มดิบของประเทศไทย

3. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระดับความมีประสิทธิภาพในการผลิตของแต่ละโรงงาน

## 1.3 ขอบเขตของการศึกษา

ในอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มจะมีผู้ผลิตที่เกี่ยวข้องอยู่ 3 ระดับด้วยกัน คือกลุ่มสวนปาล์มซึ่งเป็นผู้ผลิตปาล์มสด (Fresh Fruit Bunch) กลุ่มของโรงสกัดผลิตน้ำมันปาล์มดิบ (Crude Palm Oil) และกลุ่มของโรงกลั่น (Refined Palm Oil) การศึกษาชิ้นนี้จะให้ความสำคัญไปที่กลุ่มของโรงสกัดผลิตน้ำมันปาล์มดิบ เนื่องจากเกี่ยวข้องโดยตรงกับชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตปาล์ม น้ำมัน มีความเชื่อมโยงต่ออุตสาหกรรมอื่นๆ (linkage) ในแง่ของวัตถุดิบ มีความแตกต่างกันทางด้านของเทคโนโลยีในการผลิตของผู้ผลิตเดิม และมีการเข้ามาของผู้ผลิตรายใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่องรวมถึงจำนวนผู้ผลิตที่เหมาะสมเพื่อสร้างแบบจำลองและศึกษาถึงระดับประสิทธิภาพการผลิตในเชิงเทคนิค โดยทั้งนี้พบว่าในปัจจุบันลักษณะของการผลิตน้ำมันปาล์มสกัดจะมีอยู่ 2 ลักษณะด้วยกัน คือ โรงงานที่มีลักษณะการผลิตแบบหีบผสมซึ่งเป็นเทคโนโลยีแบบเก่ากับลักษณะการผลิตแบบแยกเมล็ดในออกจากผลปาล์มหรือแบบมาตรฐาน (รายละเอียดอยู่ในบทที่ 3) แต่สำหรับในการศึกษาชิ้นนี้จะมุ่งไปที่โรงงานสกัดแบบมาตรฐานเนื่องจากลักษณะของการผลิตซึ่งให้ผลผลิตที่มีคุณภาพสูงและนำไปใช้ต่อได้ในวงกว้าง รวมไปถึงการที่ทางภาครัฐได้ให้การสนับสนุนการผลิตในลักษณะนี้อย่างเต็มที่ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯในปัจจุบัน โดยจะใช้ข้อมูลแบบ cross section ในปี พ.ศ. 2540 จากการสำรวจผู้ประกอบการโรงงานจำนวนทั้งสิ้น 18 โรงงานตามที่ได้รายงานไว้ที่ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม



## 1.4 วิธีการศึกษา

ในการศึกษาจะใช้วิธีการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. **วิธีเชิงพรรณนา (Descriptive Method)** ใช้ในการศึกษาถึงสถานการณ์ทางด้านการผลิต สภาพการณ์ทั่วไปและด้านการตลาดของน้ำมันปาล์มดิบของไทย พฤติกรรมการแข่งขันระหว่างผู้ผลิต การเข้าสู่ตลาดการค้าเสรีโดยเฉพาะ AFTA นโยบายของภาครัฐที่เกี่ยวข้องและปัญหาที่เกิดขึ้น โดยจะใช้ตารางและสถิติข้อมูลประกอบ เพื่อให้เห็นภาพทั้งหมดของอุตสาหกรรมการผลิต โดยข้อมูลส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลทุติยภูมิซึ่งได้จากเอกสาร ตัวเลขสถิติ และงานวิจัยต่างๆ รวมถึงจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการต่างๆ เช่น กรมการค้าภายใน กรมโรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ ห้องสมุดของสถาบันการศึกษาต่างๆ เป็นต้น

2. **วิธีเชิงวิเคราะห์ (Quantitative Method)** จะถูกนำมาใช้ในส่วนของการศึกษาถึงระดับประสิทธิภาพการผลิตทางเทคนิคของผู้ผลิตในอุตสาหกรรม (Technical Efficiency) และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระดับประสิทธิภาพการผลิตดังกล่าว ซึ่งจะมีการใช้ข้อมูลทั้งในส่วนของคุณสมบัติที่ได้จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการโรงงาน และข้อมูลจากเอกสารของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

## 1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงลักษณะพฤติกรรมของผู้ผลิตในอุตสาหกรรมการสกัดน้ำมันปาล์มดิบ อุปสรรคของผู้ผลิตรายใหม่ที่จะเข้ามาทำการผลิต รวมไปถึงการปรับใช้นโยบายและมาตรการที่เกิดขึ้นเพื่อเป็นการนำมาซึ่งข้อมูลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภาคของโรงงานเพื่อนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจและภาครัฐในการนำเป็นข้อมูลไปปรับใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา นโยบาย มาตรการ หรือวางแผนพัฒนาการผลิตของอุตสาหกรรมเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. เพื่อนำไปใช้อ้างอิงเป็นข้อมูลในเชิงวิชาการทำให้ทราบถึงระดับความมีประสิทธิภาพของอุตสาหกรรมนี้ของไทยทั้งโดยรวมและในรายโรงงานในปัจจุบันว่าเป็นอย่างไร

3. ทำให้ทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อระดับความมีประสิทธิภาพในการผลิตของโรงงาน รวมไปถึงรูปแบบแนวทางในการผลิตที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้การใช้ปัจจัยการผลิตเกิดประโยชน์สูงสุด และใช้เป็นแนวนโยบายของภาครัฐบาลที่จะเข้ามาแก้ไขปรับปรุงเพื่อส่งเสริมการผลิตต่อไป

## 1.6 องค์ประกอบของการศึกษา

ในการศึกษานี้ได้แบ่งองค์ประกอบออกเป็น 6 บทหลัก ๆ ด้วยกัน โดยมีเนื้อหา ดังนี้

บทที่ 1 กล่าวถึงบทนำ ความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ในการศึกษา ขอบเขตของการศึกษาและวิธีที่ใช้ในการศึกษา

บทที่ 2 กล่าวถึงผลงานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานี้ รายละเอียดเกี่ยวกับทฤษฎี โครงสร้างตลาดและประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการผลิต ตัวแบบที่ใช้ในการศึกษา

บทที่ 3 กล่าวถึงโครงสร้างทั่วไปของอุตสาหกรรมในด้านต่าง ๆ ตลอดจนกระบวนการผลิต ผลิตภัณฑ์จากน้ำมันปาล์ม มาตรการต่าง ๆ ของหน่วยงานของภาครัฐและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงการเข้าสู่ตลาดการค้าเสรีและปัญหาที่เกิดขึ้น

บทที่ 4 กล่าวถึง ผลจากการสำรวจภาคสนาม

บทที่ 5 เป็นการพิจารณาถึงผลการศึกษาวิจัยและการตีความผลการศึกษาที่ได้ และ

บทที่ 6 จะเป็นในส่วนของสรุปและข้อเสนอแนะ